

הבטחת איכות בסייעוד בישראל, מסע של חלוציות ומובילות בשנים 1948-1995

ד"ר דורית וייס, אחות ראשית (בגימלאות) הכללית, מומחית במנהל ומדיניות בסייעוד.

תקציר

ממצאים:

אחיות הובילו את התחום במערכת הבריאות הישראלית ואף ניהלו אותו בתקופת המחקר. המאמר מקדיש מקום מרכזי לפועלן של רות רון, נימה עמית, נעמי לבני וצביה וין, חלוצות האיכות בישראל שהקדישו את הקריירה המקצועית שלהן לקידום הנושא תוך שהן משלבות עשייה עם הוראה. הבניית תהליכי איכות בשגרת העבודה הביאה לשאיפה מתמדת לשיפור וגם הכרה בקשיים למשל בימי רות רון נבחנו נושאים כמו "קשרי אחיות-חולים", שבמחקרים כונה "היענות לצרכים פיזיים". העיסוק באיכות הסייעוד נעשה תוך אימוץ תהליכים מתחום התעשייה. הסקרים התייחסו בעיקר להקדשת זמן לטיפול ישיר ואילו בימי נימה עמית גובשו סקרים רב מקצועיים שנבנו עם כלל הצוותים. כמו כן נמצא שבכל העולם נעשה במאה ה-21 מעבר מחיפוש מדדים ספציפיים לסייעוד אל ראייה רב מערכתית ובניית מדדי איכות כלל ארגוניים בישראל ובעולם הנמשכים כיום בתוכניות האקרדיטציה.

פלורנס נייטינגיל

רות רון

נימה עמית

מסקנות והמלצות:

במסקנות נטען שלקידום איכות הטיפול בסייעוד בישראל בסיס תפיסתי עמוק, ששורשיו בימי הראשונים של המדינה, שבהם הסטנדרטים הגבוהים ובקרת האיכות היו חלק מהלשון המקצועית. סקרי הסייעוד הנרחבים והמחקרים בעקבותיהם בשיתוף גורמים אקדמיים אפשרו למקד את המנהלים בכיוונים שיש לקחת, באתגרים ובקשיים המעכבים את המקצוע ובהמשך את כלל המערכת ולהביא לתכניות לשיפור. היום בעידן של מדידת איכות מוסדרת, הסייעוד שותף למקצועות אחרים. נדרש מחקר ממשיך שיבחן האם שינוי זה מקדם או שמא הוא מעכב את התפתחות הפרופסיה הסיעודית.

רקע:

תחום הבטחת איכות בישראל בכלל והבטחת איכות הסייעוד בפרט הם תחומים צעירים בהיבט היסטורי. תחום הבטחת איכות בעולם התפתח באמצעות אירועים בלתי רציפים שחברו יחדיו לתהליכי איכות (כמו גילוי הרנטגן, הסטטוסקופ, הפניצילין והחיסונים) ברפואה. בכל הקשור לסייעוד, מקובל לראות בפלורנס נייטינגיל כמי שהחלה לאסוף נתונים, לבקר תהליכים ולתעד את העשייה הסיעודית. מימיו הראשונים שאף הסייעוד בישראל לסטנדרטים מתקדמים על יסוד המורשת הבריטית והאמריקנית שתפיסותיה של נייטינגיל עמדו בבסיסן. חלוצות לפני המחנה היו גב' רות רון וגב' נימה עמית והמחקר כולל ראיונות איתן ומובא בהרחבה במאמר *

מטרה:

מטרת המחקר היא לתעד את ההיסטוריה של הבטחת איכות בכלל ולהדגיש את התפתחות התחום בסייעוד בישראל במטרה להבין תהליכים ולהיערך להמשך העשייה בעתיד.

שיטה:

כשיטת מחקר נבחרה הגישה ההיסטורית. נעשתה בחינה היסטורית של התפתחות הבטחת האיכות בעולם, בישראל ובסייעוד בישראל. כגבולות הזמן נבחרו השנים 1948 - 1995 מקום המדינה ועד חקיקת חוק בריאות ממלכתי שחייב עיסוק באיכות כחלק מהרגולציה. נעשה ניתוח מאמרים סקירת מסמכים מהתקופה וראיון אחיות מובילות בתחום.

נימה עמית ודינובידאן